

УДК 7.01:7.05:378

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-1-15>**Сергій БРИЛЬОВ,***orcid.org/0000-0003-0158-235**старший викладач кафедри дизайну**Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**(Київ, Україна) s.brylov@kubg.edu***Миколай КОЧУБЕЙ,***orcid.org/0000-0001-9318-4109**Заслужений художник України**доцент кафедри графічних мистецтв,**Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури**(Київ, Україна) mykolai.kochubei@naoma.edu*

РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ ШКОЛИ В РОЗВИТКУ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті досліджується роль академічної школи у розвитку образотворчого мистецтва та дизайну в сучасних умовах, що характеризуються інтенсивними процесами глобалізації, цифровізації та трансформації культурного простору. Розглянуто академічну художню освіту як фундаментальну систему формування професійних компетентностей, художнього мислення та візуальної культури майбутніх фахівців у сфері мистецтва і дизайну. Особливу увагу приділено значенню класичних дисциплін – рисунка, живопису та композиції – як базових складових підготовки, що забезпечують цілісність і глибину професійної підготовки.

Проаналізовано взаємодію традиційних академічних підходів із сучасними освітніми практиками, зокрема інтеграцію цифрових технологій, нових медіа та міждисциплінарних методів у навчальний процес. Визначено, що сучасна академічна школа не є статичною системою, а постає як динамічна структура, здатна адаптуватися до змін, зберігаючи водночас свої базові принципи та цінності.

Методологічною основою дослідження є комплексний підхід, що включає аналіз наукових джерел, порівняльний аналіз освітніх моделей та узагальнення практичного досвіду мистецьких закладів вищої освіти. У статті розглянуто як український, так і міжнародний досвід функціонування академічної художньої школи, що дозволяє окреслити основні тенденції її розвитку у сучасному контексті.

Наукова новизна роботи полягає в переосмисленні ролі академічної школи як ключового чинника формування професійної ідентичності художника і дизайнера в умовах сучасної візуальної культури. Обґрунтовано необхідність збереження академічних традицій у поєднанні з інноваційними підходами, що забезпечує конкурентоспроможність фахівців у сфері креативних індустрій.

У висновках підкреслено, що ефективний розвиток образотворчого мистецтва та дизайну можливий за умови гармонійного поєднання традиційної академічної бази та сучасних технологічних і творчих підходів, що сприяє формуванню цілісного, мобільного та адаптивного фахівця.

Ключові слова: академічна художня школа, образотворче мистецтво, дизайн, мистецька освіта, візуальна культура, професійна підготовка, цифровізація, сучасні художні практик.

Serhii BRYLOV,*orcid.org/0000-0003-0158-2359**Senior Lecturer at the Department of Design**Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University**(Kyiv, Ukraine) s.brylov@kubg.edu***Mykolai KOCHUBEI,***orcid.org/0000-0001-9318-4109**Honored Artist of Ukraine,**Associate Professor at the Department of Graphic Arts**National Academy of Fine Arts and Architecture**(Kyiv, Ukraine) mykolai.kochubei@naoma.edu*

THE ROLE OF THE ACADEMIC SCHOOL IN THE DEVELOPMENT OF FINE ARTS AND DESIGN IN THE CONTEMPORARY CONTEXT

The article examines the role of the academic school in the development of fine arts and design in contemporary conditions characterized by intensive processes of globalization, digitalization, and transformation of the cultural space.

Academic art education is considered as a fundamental system for the formation of professional competencies, artistic thinking, and visual culture of future specialists in the field of art and design. Particular attention is paid to the importance of classical disciplines – drawing, painting, and composition – as basic components of training that ensure the integrity and depth of professional preparation.

The interaction between traditional academic approaches and modern educational practices is analyzed, in particular the integration of digital technologies, new media, and interdisciplinary methods into the educational process. It is determined that the modern academic school is not a static system, but rather a dynamic structure capable of adapting to changes while preserving its fundamental principles and values.

The methodological basis of the research is a comprehensive approach that includes the analysis of scientific sources, comparative analysis of educational models, and generalization of practical experience of art higher education institutions. The article examines both Ukrainian and international experience of the functioning of the academic art school, which makes it possible to outline the main trends of its development in the contemporary context.

The scientific novelty of the study lies in rethinking the role of the academic school as a key factor in the formation of the professional identity of an artist and designer within the modern visual culture. The necessity of preserving academic traditions in combination with innovative approaches is substantiated, which ensures the competitiveness of specialists in the field of creative industries.

The conclusions emphasize that the effective development of fine arts and design is possible under the condition of a harmonious combination of traditional academic foundations with modern technological and creative approaches, which contributes to the formation of a holistic, flexible, and adaptive specialist.

Key words: *academic art school, fine arts, design, art education, visual culture, professional training, digitalization, contemporary artistic practices.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку візуальної культури, що характеризуються активними процесами цифровізації, глобалізації та трансформації художніх практик, особливої актуальності набуває проблема визначення ролі академічної художньої школи у системі мистецької освіти. Образотворче мистецтво та дизайн дедалі більше інтегруються з цифровими технологіями, що змінює характер творчої діяльності та підходи до підготовки фахівців (Ареф'єв, 2022: 418; Геренко, 2024: 110).

Академічна художня школа традиційно ґрунтується на системі класичних дисциплін – рисунка, живопису, композиції, які забезпечують формування професійного мислення, візуальної культури та базових художніх навичок. Саме ці складові залишаються фундаментом підготовки фахівців у сфері образотворчого мистецтва та дизайну, що підтверджується сучасними дослідженнями мистецької освіти (Журавльова, Сотник, 2025: 300; Іттен, 2022).

Разом із тим розвиток цифрових технологій суттєво впливає на мистецьку діяльність, розширюючи її інструментарій і трансформуючи традиційні форми візуального мистецтва (Акімов, 2025; Stanton, 2026). Це актуалізує необхідність переосмислення співвідношення традиційних академічних підходів і новітніх освітніх практик.

У наукових дослідженнях підкреслюється важливість збереження академічних засад у процесі модернізації мистецької освіти, оскільки саме вони забезпечують формування цілісної професійної підготовки та культурної ідентичності фахівця (Богуцький та ін., 2007; Рудницька, 2005). Водночас сучасні тенденції розвитку мистецької освіти

вимагають інтеграції інноваційних підходів і цифрових технологій у навчальний процес.

Таким чином, виникає суперечність між необхідністю збереження академічної художньої школи як основи професійної підготовки та потребою її адаптації до сучасних умов розвитку мистецтва і дизайну. У зв'язку з цим постає проблема визначення місця і значення академічної школи у сучасній системі мистецької освіти, а також пошуку ефективних шляхів поєднання традиційних і інноваційних підходів у підготовці фахівців.

Аналіз досліджень. Проблематика розвитку образотворчого мистецтва та дизайну в сучасних умовах перебуває у центрі уваги наукових досліджень, що пов'язані з процесами цифровізації, глобалізації та трансформації візуальної культури. Значна частина наукових праць присвячена осмисленню змін у художній діяльності та переосмисленню ролі мистецької освіти у підготовці фахівців нового покоління.

Зокрема, В. Ареф'єв розглядає цифрове мистецтво як результат взаємодії технологічних інновацій і творчості, підкреслюючи зміну інструментів художнього вираження та розширення можливостей візуальної комунікації (Ареф'єв, 2022: 418). Подібні тенденції відзначає С. Геренко, який аналізує трансформацію візуального мистецтва та дизайн-індустрії в умовах четвертої індустріальної революції, що суттєво впливає на характер художньої діяльності (Геренко, 2024: 110).

Методологічні засади дослідження образотворчого мистецтва розкрито у праці Д. Акімова, який наголошує на необхідності комплексного та міждисциплінарного підходу до аналізу художніх процесів (Акімов, 2025). У контексті сучасних

технологій важливим є також дослідження нових інструментів художньої діяльності, зокрема використання віртуальної реальності як засобу створення художнього образу (Stanton, 2026).

Вагомий напрям наукових досліджень становлять праці, присвячені мистецькій освіті та підготовці фахівців. У дослідженні Н. Журавльової та Л. Сотник підкреслюється значення рисунка і живопису як базових дисциплін, що формують професійні компетентності дизайнерів (Журавльова, Сотник, 2025: 300). Теоретичні засади мистецької педагогіки розглядаються у працях О. Рудницької, яка акцентує увагу на інтеграції художньої та загальної педагогічної підготовки (Рудницька, 2005).

У свою чергу, Ю. Богуцький та співавтори досліджують роль мистецької освіти у формуванні культурної ідентичності в європейському контексті (Богуцький та ін., 2007), тоді як Т. Сідлецька аналізує процес становлення і розвитку мистецької освіти в Україні (Сідлецька, 2012). Питання реформування освітнього процесу та його відповідності європейським стандартам висвітлюється у публікаціях В. Рожка (Рожок, 2005).

Окрему увагу приділено дослідженню академічної художньої школи як основи професійної підготовки. Зокрема, Я. Антонова розглядає академічну школу рисунка і живопису як важливий чинник збереження традицій та розвитку мистецької освіти в сучасних умовах (Антонова, 2025). Водночас К. Хівренко аналізує сучасне образотворче мистецтво через призму концептуальних підходів, підкреслюючи трансформацію художньої мови та візуального мислення (Хівренко, 2025: 227).

Суттєвий внесок у розуміння художньої мови та принципів формотворення здійснив Й. Іттен, який досліджує закономірності кольору та його вплив на сприйняття і емоційний стан глядача (Іттен, 2022).

Аналіз наукових джерел свідчить про багатовекторність досліджень у сфері образотворчого мистецтва та дизайну, що охоплюють як питання трансформації художньої діяльності під впливом цифрових технологій, так і проблеми розвитку мистецької освіти. Водночас недостатньо дослідженим залишається питання системного поєднання традиційних академічних принципів із сучасними інноваційними підходами, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета статті – визначити роль академічної художньої школи у розвитку образотворчого мистецтва та дизайну в сучасних умовах, а також обґрунтувати необхідність поєднання традиційних академічних засад із сучасними інноваційними підходами у професійній підготовці фахівців.

Виклад основного матеріалу. Академічна художня школа історично сформувалася як цілісна система професійної підготовки, що базується на послідовному засвоєнні фундаментальних дисциплін – рисунка, живопису та композиції. Саме ці складові забезпечують формування художнього мислення, просторового бачення та здатності до візуальної інтерпретації дійсності. У сучасних умовах вони залишаються базою професійної підготовки фахівців у сфері образотворчого мистецтва та дизайну (Журавльова, Сотник, 2025: 300).

Рисунок як основа академічної підготовки формує аналітичне бачення форми, пропорцій і конструкції, що є необхідним для подальшого розвитку у будь-якому напрямі візуального мистецтва. Він забезпечує розуміння структури об'єкта, його об'ємно-просторових характеристик та закономірностей побудови. Живопис, у свою чергу, розвиває відчуття кольору, світлотіні, тональних співвідношень та емоційно-образного змісту художнього твору. Значення кольору як одного з ключових елементів художньої мови ґрунтовно розкрито у дослідженні Й. Іттена, який підкреслює взаємозв'язок суб'єктивного досвіду та об'єктивних закономірностей сприйняття (Іттен, 2022). Композиція виступає інтегруючою дисципліною, що об'єднує всі складові художнього процесу та визначає логіку побудови твору.

Важливим аспектом академічної підготовки є усвідомлення універсальних принципів, що лежать в основі різних видів мистецтва. Незалежно від того, чи йдеться про живопис, скульптуру, графіку або дизайн, ключовим залишається композиційне мислення як здатність організовувати візуальний матеріал у цілісну систему. Саме композиція визначає взаємозв'язок елементів, ритм, масштаб, баланс та динаміку художнього твору.

Особливе місце серед композиційних закономірностей посідає принцип «золотого перетину», який є універсальним законом гармонійної організації форми. Його використання простежується в історії мистецтва – від класичної скульптури та живопису до сучасного дизайну і цифрових візуальних середовищ. «Золотий перетин» забезпечує природну пропорційність, візуальну рівновагу та естетичну завершеність композиції, виступаючи інструментом досягнення гармонії між частинами і цілим. У сучасному дизайні цей принцип активно застосовується у побудові графічних композицій, інтерфейсів, візуальних систем і брендингу.

Суттєве значення має також кольорознавство та психологія кольору, які визначають емоційний вплив художнього образу на глядача. Колір виступає не лише формальним елементом, а й засо-

бом передачі настрою, символіки та смислових акцентів. У поєднанні з цим вивчення анатомії забезпечує переконливість і точність зображення, особливо у фігуративному мистецтві, тоді як естетичні принципи формують здатність до художнього узагальнення та створення виразного образу. Усі ці складові – композиція, пропорції, колір, «золотий перетин», анатомія та естетика – формують фундамент академічної художньої школи та є універсальними для всіх видів образотворчого мистецтва і дизайну.

Процес створення художнього твору або дизайнерського продукту передбачає формування образу, який має не лише візуальну, а й емоційно-комунікативну функцію. Митець або дизайнер, працюючи над образом, прагне впливати на глядача, викликати емоції, асоціації та смислові інтерпретації. Таким чином, художній твір або арт-об'єкт виступає засобом комунікації між автором і аудиторією, де емоційна складова відіграє ключову роль. Саме завдяки цьому мистецтво виходить за межі суто візуального сприйняття і набуває глибинного культурного та психологічного значення.

Водночас сучасний розвиток мистецтва та дизайну відбувається під значним впливом цифрових технологій, що трансформують як засоби художньої діяльності, так і підходи до навчання. Цифрове мистецтво, за визначенням В. Ареф'єва, формується на перетині технологічних інновацій і творчих практик, що змінює характер художнього мислення (Ареф'єв, 2022: 418). Подібні процеси відзначає С. Геренко, акцентуючи увагу на впливі індустріальних трансформацій на візуальну культуру (Геренко, 2024: 110).

Розширення інструментарію художника за рахунок цифрових технологій, зокрема використання віртуальної реальності, інтерактивних середовищ та мультимедійних інсталяцій, відкриває нові можливості для творчості (Stanton, 2026). У цьому контексті показовим є досвід Mori Art Museum, який активно інтегрує цифрові технології у виставкову діяльність. Напрямо MAM Digital демонструє трансформацію мистецтва у цифровому середовищі, де художній твір набуває динамічного, змінного та інтерактивного характеру, а глядач стає безпосереднім учасником художнього процесу.

Подібні тенденції реалізуються у роботах колективу teamLab, зокрема у проєкті teamLab Borderless, де мистецтво функціонує як цілісний безперервний простір, що реагує на рухи та дії глядача. У таких проєктах поєднуються світло, звук, рух і цифрові технології, формуючи новий

тип художнього досвіду, в якому стираються межі між твором, середовищем і реципієнтом.

Водночас, попри інноваційний характер цифрового мистецтва, його художня виразність ґрунтується на класичних принципах композиції, пропорції та колористики. Без сформованих академічних навичок використання сучасних технологій не забезпечує повноцінного художнього результату і зводиться лише до технічного ефекту. Саме тому академічна художня школа залишається необхідною основою, що забезпечує змістовність, структурність і емоційну виразність сучасного мистецтва.

Академічна художня школа у сучасних умовах виступає не лише як традиційна система навчання, а як динамічний компонент мистецької освіти, що забезпечує баланс між збереженням фундаментальних принципів і впровадженням інновацій. Саме це поєднання визначає ефективність підготовки сучасного фахівця у сфері образотворчого мистецтва та дизайну.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що академічна художня школа залишається фундаментальною основою професійної підготовки фахівців у сфері образотворчого мистецтва та дизайну. Її значення визначається системністю навчання, що ґрунтується на засвоєнні базових дисциплін – рисунка, живопису та композиції, які формують художнє мислення, просторове бачення та візуальну культуру.

Доведено, що універсальні принципи академічної підготовки, зокрема композиція, пропорції, колір, принцип «золотого перетину», анатомія та естетика, є спільними для всіх видів мистецтва і дизайну та забезпечують цілісність художнього образу. Саме ці складові визначають здатність митця створювати виразні образи, що виконують не лише візуальну, а й емоційно-комунікативну функцію.

Встановлено, що сучасні процеси цифровізації та розвитку новітніх технологій суттєво розширюють інструментарій художньої діяльності, трансформуючи форми та способи візуалізації мистецтва. Разом із тим аналіз практик цифрового мистецтва засвідчує, що їх ефективне функціонування можливе лише за умови ґрунтовної академічної підготовки, яка забезпечує розуміння композиційної організації, колористики та образної структури твору.

Академічна художня школа у сучасних умовах постає як динамічна система, здатна адаптуватися до інноваційних змін, зберігаючи водночас свої базові принципи. Її поєднання з сучасними технологіями є необхідною умовою формування конкурентоспроможного, професійно підготовленого фахівця, здатного ефективно працювати у сучасному культурному та цифровому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімов Д. Методологія науково-дослідної роботи у сфері дослідження маркетингу образотворчого мистецтва. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2025. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2025.351854>.
2. Антонова Я. Академічна школа рисунка і живопису в сучасній системі мистецької вищої освіти України: стратегії збереження та розвитку. *Visual Culture of Ukraine*. 2025. № 2. DOI: <https://doi.org/10.62479/vcu.2025.02.010>.
3. Ареф'єв В. Цифрове мистецтво: на стику технологій і креативності. *Грааль науки*. 2022. № 18–19. С. 417–419. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.26.08.2022.68>.
4. Богуцький Ю. П., Андрущенко В. П., Безвершук Ж. О., Новохатько Л. М. Українська культура в європейському контексті. Київ : Знання, 2007. 679 с.
5. Геренко С. Трансформація візуального мистецтва та дизайн індустрії в умовах четвертої індустріальної революції. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 72, т. 1. С. 108–116. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1-17>.
6. Журавльова Н. А., Сотник Л. І. Рисунок і живопис як базова складова підготовки сучасного фахівця з графічного дизайну ОР «Бакалавр». *АРТ-платФОРМА*. 2025. Т. 12. С. 296–313. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.12.2025.296-313>.
7. Іттен Й. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва / пер. з нім. С. Святенка. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с. ISBN 978-617-8025-24-3.
8. Рожок В. Мистецька освіта і Болонський процес. *Урядовий кур'єр*. 2005. 4 серпня.
9. Рудницька О. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посібн. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2005. 360 с.
10. Сідлецька Т. І. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні. *Знання. Освіта. Освіченість* : зб. матеріалів І Міжнар. наук.-практ. конф., 25–27 вересня 2012 р. Вінниця : ВНТУ, 2012. С. 112–114.
11. Хівренко К. В. Концептуальне мистецтво як феномен сучасного образотворчого простору: філософія і візуальна мова. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. № 5. С. 225–230. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.5.28>.
12. *Academy of Art University San Francisco* : сайт. URL: <https://www.academyart.edu/art-degree/fine-art/> (дата звернення: 27.03.2026).
13. *Art and the Academy in the Nineteenth Century* / eds. Denis Rafael Cardoso, Colin Trodd. Rutgers University Press, 2000. 224 p.
14. *Barcelona Academy of Art* : сайт. URL: <https://www.academyofartbarcelona.com/la-academia/> (дата звернення: 27.03.2026).
15. *Beaux-Arts de Paris* : сайт. URL: <https://beauxartsparis.fr/fr> (дата звернення: 27.03.2026).
16. *Kungl. Akademien för de fria konsterna (Konstakademien)*, Stockholm : сайт. URL: <https://konstakademien.se/> (дата звернення: 27.03.2026).
17. Lécharny L.-M. *L'Art-Pompier*. Paris : Presses Universitaires de France, 1998. 128 p.
18. Luderin P. *L'Art pompier: immagini, significati, presenze dell'altro Ottocento francese (1860–1890)*. Pocket Library of Studies in Art. 1997. Vol. 31. 196 p.
19. *Mori Art Museum. MAM Digital* : сайт. URL: <https://www.mori.art.museum/en/mamdigital/index.html> (дата звернення: 27.03.2026).
20. Stanton J. *Virtual Reality as a New Tool in Painting*. Cham : Palgrave Macmillan, 2026. 238 p. ISBN 978-3-0320-8875-8.
21. *teamLab. teamLab Borderless Tokyo* : сайт. URL: <https://www.teamlab.art/e/tokyo/> (дата звернення: 27.03.2026).
22. Zeivots S., Sun J. Z., Kennedy A., Cram A., Liao Y. *Assessment design through co-design: reimagining assessment design practices in higher education*. 2026. DOI: <https://doi.org/10.1080/02602938.2026.2643341>.

REFERENCES

1. Akimov D. (2025) Metodolohiia naukovo-doslidnoi roboty u sferi doslidzhennia marketynhu obrazotvorchoho mystetstva [Methodology of scientific research in the field of fine art marketing] *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 4. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2025.351854> [in Ukrainian].
2. Antonova Ya. (2025) Akademichna shkola rysunka i zhyvopysu v suchasni systemi mystetskoï vyshchoï osvity Ukrainy: stratehii zberezhennia ta rozvytku [Academic school of drawing and painting in the modern system of art higher education in Ukraine: strategies of preservation and development] *Visual Culture of Ukraine*, 2. DOI: <https://doi.org/10.62479/vcu.2025.02.010> [in Ukrainian].
3. Arefiev V. (2022) Tsyfrove mystetstvo: na styku tekhnolohii i kreatyvnosti [Digital art: at the intersection of technology and creativity] *Hraal nauky*, 18–19, 417–419. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.26.08.2022.68> [in Ukrainian].
4. Bohutskiy Yu. P., Andrushchenko V. P., Bezvershuk Zh. O., Novokhatko L. M. (2007) *Ukrainska kultura v yevropeiskomu konteksti* [Ukrainian culture in the European context] Kyiv, Znannia, 679 p. [in Ukrainian].
5. Herenko S. (2024) Transformatsiia vizualnoho mystetstva ta dyzain industrii v umovakh chetvertoi industrialnoi revoliutsii [Transformation of visual art and design industry in the conditions of the fourth industrial revolution] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 72 (1), 108–116. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1-17> [in Ukrainian].
6. Zhuravlova N. A., Sotnyk L. I. (2025) Rysunok i zhyvopys yak bazova skladova pidhotovky suchasnoho fakhivtsia z hrachnoho dyzainu OR “Bakalavr” [Drawing and painting as a basic component of training a modern graphic design specialist] *ART-platforma*, 12, 296–313. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.12.2025.296-313> [in Ukrainian].
7. Itten J. (2022) *Mystetstvo koloru. Subiektyvnyi dosvid i obiektyvne piznannia yak shliakh do mystetstva* [The art of color: subjective experience and objective cognition as a path to art] Kyiv, ArtHuss, 96 p. [in Ukrainian].

8. Rozhok V. (2005) *Mystetska osvita i Bolonskyi protses* [Art education and the Bologna process] *Uriadovyi kurier*, August 4 [in Ukrainian].
9. Rudnytska O. (2005) *Pedahohika: zahalna ta mystetska* [Pedagogy: general and artistic] Ternopil, Navchalna knyha – Bohdan, 360 p. [in Ukrainian].
10. Sidletska T. I. (2012) *Stanovlennia i rozvytok mystetskoï osvity v Ukraini* [Formation and development of art education in Ukraine] *Znannia. Osvita. Osvichenist: zbirnyk materialiv I mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, Vinnytsia, VNTU, 112–114 [in Ukrainian].
11. Khivrenko K. V. (2025) *Kontseptualne mystetstvo yak fenomen suchasnoho obrazotvorchoho prostoru: filozofia i vizualna mova* [Conceptual art as a phenomenon of contemporary visual space: philosophy and visual language] *Ukrainskyi mystetstvoznavechy dyskurs*, 5, 225–230. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.5.28> [in Ukrainian].
12. Academy of Art University San Francisco (n.d.) Available at: <https://www.academyart.edu/art-degree/fine-art/> (accessed 27 March 2026)
13. Cardoso D. R., Trodd C. (eds.) (2000) *Art and the Academy in the Nineteenth Century* Rutgers University Press, 224 p.
14. Barcelona Academy of Art (n.d.) Available at: <https://www.academyofartbarcelona.com/la-academia/> (accessed 27 March 2026)
15. Beaux-Arts de Paris (n.d.) Available at: <https://beauxartsparis.fr/fr> (accessed 27 March 2026) [in French].
16. Kungl. Akademien för de fria konsterna (Konstakademien) (n.d.) Available at: <https://konstakademien.se/> (accessed 27 March 2026) [in Swedish].
17. Lécharny L.-M. (1998) *L'Art-Pompier* [Academic art of the 19th century] Paris, Presses Universitaires de France, 128 p. [in French].
18. Luderin P. (1997) *L'Art pompier: immagini, significati, presenze dell'altro Ottocento francese (1860–1890)* [Academic art: images, meanings, presence of the late 19th century French art] *Pocket Library of Studies in Art*, 31, 196 p. [in Italian].
19. Mori Art Museum (n.d.) Available at: <https://www.mori.art.museum/en/mamdigital/index.html> (accessed 27 March 2026)
20. Stanton J. (2026) *Virtual Reality as a New Tool in Painting* Cham, Palgrave Macmillan, 238 p.
21. teamLab (n.d.) Available at: <https://www.teamlab.art/e/tokyo/> (accessed 27 March 2026)
22. Zeivots S., Sun J. Z., Kennedy A., Cram A., Liao Y. (2026) *Assessment design through co-design: reimagining assessment design practices in higher education* DOI: <https://doi.org/10.1080/02602938.2026.2643341>

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

